A rendészeti szervek együttműködése és feladatai a büntetés-végrehajtásban

A Magyar Börtönügyi Társaság és a Magyar Rendészettudományi Társaság hasonló címmel rendezett együttes ülést 2005. szeptember 23-án az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar dísztermében. A tudományos ülés előadója dr. Bökönyi István bv. altábornagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka volt, korreferensként a rendvédelmi szervek felkért munkatársai működtek közre, a korreferátumokat számos hozzászólás követte.

Dr. Bökönyi István vitaindítónak szánt előadásában utalt arra, hogy a tudomány vitázik a rendészet, illetve a rendvédelem fogalmán; a rendvédelmi szervek két nagy csoportra – állami és nem állami szervekre – oszthatók (az utóbbiak közé sorolható a polgárőrség és a vállalkozói rendvédelem). A büntetés-végrehajtás és a többi rendvédelmi szerv együttműködését törvények, együttes intézkedések, illetve együttműködési megállapodások egyaránt szabályozzák; az együttműködés tartalma rendkívül változatos: az oktatástól, képzéstől a logisztikai feladatok megoldásáig terjed. Az összes rendvédelmi szerv célja az alapfeladatok teljesítése. Problémaként jelentkezik, hogy amikor az alapfeladatok ellátása nehézségekbe ütközik, az együttműködés is háttérbe szorul.

Az előadó ezt követően sorra vette a különböző rendvédelmi szervezetek és a büntetés-végrehajtás kapcsolatrendszerét. A rendőrségről szólva kifejtette, hogy az együttműködés rendkívül széles síkon valósul meg. A rendőrség sok segítséget nyújt az objektumok biztosításában, a szerencsére ritkán előforduló fogolyszökések alkalmával. Ugyanakkor az információk átadása még mindig az együttműködés gyenge pontjaként jelölhető meg. A rendkívüli események egy jelentős hányada azért következett be, mert a büntetés-végrehajtás személyzete nem rendelkezett az adott fogvatartottra vonatkozó kellő mennyiségű információval. A hamarosan elfogadásra kerülő bv. kódex egyik kulcskérdése az elítéltek klasszifikációja, amely a fogvatartottak alaposabb megismerése nélkül nem valósítható meg. Dr. Bökönyi István kiemelte, hogy a határőrség és a büntetés-végrehajtás kapcsolata sokoldalú, az idegenrendészeti őrizet végrehajtása során megvalósuló logisztikai együttműködés rendkívül fontos. A titkosszolgálatok és a büntetés-végrehajtás együttes munkáját is jónak ítélte az előadó, aki ezt – érthető módon – nem részletezte. A BM Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálatáról beszélve utalt arra, hogy az RSZVSZ külön osztályt működtet a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságán. A katasztrófavédelemmel a büntetés-végrehajtás jó szakmai kapcsolatokat tart fenn, új jelenség, hogy az árvízvédelemi feladatok ellátásában fogvatartottak is részt vesznek. A tűzoltóság és a büntetés-végrehajtás együttműködésére kapcsán elhangzott, hogy Márianosztra község tűzvédelmi feladatait a helyi büntetés-végrehajtási intézet tűzoltó részlege látja el.

Összefoglalásként dr. Bökönyi István elmondta, hogy fokozódik az igény a rendvédelmi szervezetek közötti együttműködésre, a költségvetési nehézségek ellenére is. Az

együttműködés javításának feltétele egymás munkájának alaposabb megismerése, erre jó alkalmat adnak például a törzsvezetési és együttműködési gyakorlatok, továbbá a parancsnoki találkozók, ahol valós szakmai kérdések megbeszélésére kerül sor.

Az első hozzászóló *Somogyvári Tibor* r. alezredes, a BM Védelmi Hivatal helyettes vezetője volt, aki kifejtette, hogy klasszikus, katonai válságkezeléssel napjainkban nem számolhatunk hazánkban, a polgári válságkezelés minden területen jól működik. 2001. szeptember 11. lendítőleg hatott a rendvédelmi szervezetek együttműködésére, egy új informatikai adatbázis megteremtésére. A „Védelem 2003" törzsgyakorlat a terrorizmus elleni közdelem jegyében zajlott. Elfogadásra került a 29/2005. (BK. 15.) BM utasítás, amely a terrorizmus elleni fellépés egységes végrehajtását szabályozza.

A következő korreferátumot *dr. Török Zoltán* r. alezredes, az ORFK Közrendvédelmi Osztályának vezetője tartotta. Az előadó hangsúlyozta, hogy a rendvédelmi szervek együttműködése során egyetlen szervezet sem hághatja át saját szabályzatait. Kiemelte, hogy az ORFK-nak régre visszanyúló, több szinten zajló, jól strukturált kapcsolata van a büntetés-végrehajtással. A megyei rendőri szervek és a büntetés-végrehajtási intézetek – feladataik megoldása érdekében – naponta kerülnek egymással kapcsolatba. A 2005. január 1-je után kialakult gyakorlat, amely szerint az előzetesen fogvatartottak elhelyezésére a büntetés-végrehajtási intézetekben kerül sor, több problémát is felvet, például kihallgatás esetén a szállítás megoldása nem könnyű feladat. A rendőrség számos esetben nyújt segítséget a büntetés-végrehajtásnak a fogvatartottak tárgyalásra vagy temetésre kísérése, külkórházi őrzése folyamán, valamint rendkívüli események esetén. A két szervezet háromévenként közös gyakorlatot tart a terrorcselekmények felszámolásának gyakorlására. (Az ott begyakoroltak alkalmazására „élesben"– szerencsére – még nem volt szükség.)

Dr. Szalka János pü. alezredes, a Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnokság vezetője hozzászólásában elmondta, hogy a Vám- és Pénzügyőrség tevékenységén belül a rendvédelmi vonal erősödésének lehetünk tanúi, szervezetük feladatkörébe huszonegyféle bűncselekmény elleni fellépés tartozik. A Vám- és Pénzügyőrség és a Büntetés-végrehajtási Szervezet között 2000 szeptemberében együttműködési megállapodás jött létre, amelyben szerepel a büntetés-végrehajtás személyi állományának felkészítése a kábítószerek felismerésére, a kábítószer-kereső kutyák, továbbá kutyavezetők kiképzése. Az előadó kiemelte, hogy – noha a Vám- és Pénzügyőrség, illetve a Büntetés-végrehajtási Szervezet a rendvédelem távoli pontjain helyezkedik el –, a két szervezet együttműködése rendkívül jónak mondható.

A korreferátumok sorában utolsóként *Csorba Sándor* határőr ezredes, a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság rendészeti igazgatóhelyettesének felszólalását hallhattuk. Csorba Sándor elmondta, hogy a Kiskunhalasi Határőr Igazgatóság hazánk déli határának 174 km hosszú szakaszát védi, felügyeli, s hogy az Igazgatóság területén három büntetés-végrehajtási intézet is található (Szegedi Fegyház és Börtön, Nagyfai Országos Bv. Intézet, Pállhalmai Országos Bv. Intézet). A délszláv válság idején a büntetés-végrehajtás a menekültek őrzésével, illetve a pszichológusok felkészítésével segítette az Igazgatóság munkáját. A Kiskunhalason működő idegenrendészeti fogda kialakításánál figyc-

lembe vették a büntetés-végrehajtás szakmai tanácsait. Az Igazgatóság, amely két határvadász századdal rendelkezik, napjainkban több területen is együttműködik a büntetés-végrehajtással. A két szervezet közötti jó kapcsolat nemcsak a szakmai munkában, hanem a szabadidős és sportrendezvények szervezésekor is megnyilvánul.

Rövid szünetet követően a továbbiakban a hozzászólások, kérdések és a rájuk adott válaszok révén a rendvédelmi szervezetek együttműködésének számos, addig nem említett részterülete is szóba került. Ezek közül a leghangsúlyosabb szerepet az oktatásképzés jövőbeni miként kapott. *Dr. Janza Frigyes*, a Magyar Rendészettudományi Társaság titkára, az együttes ülés levezető elnöke zárszavában kifejezte örömét, hogy nincs feszültség a rendvédelmi szervek között, s megerősítette dr. Bökönyi István korábbi kijelentését: a szervezetek azon igénye, hogy egymással együttműködjenek, erősödni fog a jövőben.

D. F. I.